

**CENTRALE RAAD VOOR HET
BEDRIJFSLEVEN**

NATIONALE ARBEIDSRAAD

CRB 2002/240
CCR 10

ADVIES Nr. 1.393

Gemeenschappelijke Raadszitting van woensdag 13 maart 2002

Gezamenlijk advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad over
de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in Barcelona

x   x   x

ADVIES

Onderwerp : Gezamenlijk advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad over de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in Barcelona

---

INLEIDING

De Europese Raad van Barcelona van 15 en 16 maart 2002 is de tweede jaarlijkse afspraak voor de evaluatie van de strategie voor economische vernieuwing en sociale cohesie die in maart 2000 in Lissabon werd uitgestippeld en waaraan in Göteborg een milieudimensie werd toegevoegd.

In het vooruitzicht van deze bijeenkomst heeft de Europese Commissie het haar opgelegde tussentijdse verslag uitgebracht. In deze *mededeling aan de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad in Barcelona*¹ onderstreept de Commissie dat deze bijeenkomst belangrijk is omdat ze net na de omschakeling naar de euro plaatsvindt, in een context die totaal verschilt van de situatie die bij de lancering van de strategie van Lissabon heerste.

De sociale partners die zitting hebben in de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en in de Nationale Arbeidsraad (NAR) zijn zich ten volle bewust van het belang van deze bijeenkomst. Op verzoek van mevrouw ONKELINX, vice-eerste minister en minister van Werkgelegenheid, en van de heer Charles PICQUE, minister van Economie, geven ze in dit advies uiting aan verschillende zorgen; ze vinden het van essentieel belang dat de Belgische vertegenwoordigers op de bijeenkomst in Barcelona met deze aandachtspunten rekening houden. Ze zijn mn. ingegeven door sommige accenten van de bovengenoemde mededeling, die volgens hen niet altijd getrouw de noodzaak doen uitkomen om de in Lissabon uitgestippelde koers te blijven volgen.

x   x   x

---

¹ *De strategie van Lissabon – de veranderingen verwerkelijken* (doc. COM(2002)14 definitief, 15 januari 2002).

**GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN
EN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD OVER DE VOORJAARSBIJEENKOMST
VAN DE EUROPESE RAAD IN BARCELONA**

A. DE AGENDA

De Europese Commissie, die haar mededeling aan de Europese Raad van Barcelona voorstelt als uitgangspunt voor de agenda, vat de boodschap ervan samen in drie prioriteiten.² Ze merkt op dat “de Europese Raad in Barcelona op drie prioritaire terreinen een beslissende impuls aan maatregelen moet geven”. Deze maatregelen zijn :

- (i) “de verdere ontwikkeling van het arbeidsmarktbeleid, waarbij het accent in het bijzonder op actieve arbeidsmarkthervormingen ligt” (werkgelegenheidsbelemmeringen, belastingstelsels, participatiegraad, kwaliteit van de jobs);
- (ii) “het onderling verbinden van Europa en de markten door verdere hervormingen en de aanleg van de ontbrekende verbindingen in de voornaamste netwerkindustriën en de bespoediging van de integratie van de financiële markten”;
- (iii) “grotere investeringen in kennis om ook in de toekomst concurrentievermogen en arbeidsplaatsen te kunnen garanderen” (onderzoek, innovatie, onderwijs, permanente scholing).

De Commissie zet haar boodschap kracht bij met een oproep aan de Europese Raad van Barcelona om “politiek leiderschap aan de dag te leggen en een nieuwe impuls te geven aan de strategie van Lissabon en de economische beleidscoördinatie”; ze is van oordeel dat “de Europese Raad op deze wijze de economische “governance” zal versterken, waardoor er een sterkere economie en samenleving zullen ontstaan en de euro ondersteund zal worden”.

De sociale partners van de CRB en van de NAR zijn van oordeel dat de aldus voor de staats-
hoofden en regeringsleiders voor de bijeenkomst in Barcelona samengevatte boodschap het ge-
vaar inhoudt dat hun de ware dimensie ontgaat van wat de strategie van Lissabon beoogt, nl. het
gelijktijdig nastreven van een sterke en duurzame economische groei met meer en betere banen
en een hechtere sociale samenhang³. De sociale partners drukken de wens uit dat de Europese
Raad van Barcelona op een positieve manier aangeeft dat de Europese Unie trouw blijft aan de-
ze drie dimensies en aan alle eruit voortvloeiende doelstellingen. Ze wensen tevens dat de Euro-
pese Raad rekening houdt met de talloze wisselwerkingen tussen de verschillende terreinen van
het economisch en sociaal beleid die bij het nastreven van die doelstellingen aan de oppervlakte
kunnen komen.

---

² COM(2002)14, blz. 3.

³ Europese Raad van Lissabon, 23 en 24 maart 2000, *Conclusies van het voorzitterschap*, punt 5.

De sociale partners merken bovendien op dat de mededeling van de Commissie helemaal niet inspeelt op de steeds urgentere behoefte om in het algemeen klaarheid te scheppen in de grote coördinatievormen die werden opgezet om de belangrijkste sociaal-economische doelstellingen van de Unie te helpen bereiken. Deze kwestie kan nochtans niet langer worden ontweken. Ze is immers een voorwaarde voor alle successen die de Europese Unie wenst te boeken, hetzij op korte termijn, hetzij t.a.v. uitdagingen zoals het welslagen van de uitbreiding of het omgaan met allerlei gevolgen van de vergrijzing van de bevolking.

De sociale partners van de CRB en van de NAR dringen er dan ook bij de Belgische vertegenwoordigers op aan dat ze op de Europese Raad van Barcelona bijzondere aandacht besteden aan de navolgende punten.

1. De uitdaging inzake groei en werkgelegenheid

In de strategie van Lissabon werd uitgegaan van het vooruitzicht van een aanhoudende economische groei. In dit opzicht werd een gemiddelde jaarlijkse groei van 3% als een haalbare optie beschouwd.⁴ Dit groeicijfer kwam terzelfder tijd naar voren als de mogelijke resultante van het geheel van initiatieven die moeten worden genomen in het kader van de vastgestelde strategie om van de Europese Unie een dynamische, goed presterende en sociaal solidaire maatschappij te maken en als een redelijke ambitie om economische groei (coördinatie van de macro-economische beleidsvormen) te combineren met structurele hervormingen (betere werking van de arbeids-, goederen- en diensten- en kapitaalmarkten) en het Europese sociale model.

In deze context werd er in feite een brug geslagen tussen een complex geheel van oordeelkundig gedoseerde macro-economische beleidsvormen, die de reële groei moeten versterken zonder de economische stabiliteit in gevaar te brengen, en een complex geheel van oordeelkundig gedoseerde structurele beleidsvormen, die het potentiële groeipeil moeten verhogen en terzelfder tijd de sociale cohesie in stand moeten houden.

Op dit moment haalt de Europese economie zeker niet de in Lissabon vooropgestelde groei van 3%. Dat is allicht het gevolg van een bijzonder moeilijke internationale conjunctuur, die voortvloeit uit de gelijklopende activiteitsdalingen zowat overal ter wereld. Niettemin roept de huidige situatie twee bedenkingen op. De eerste bedenking slaat op de achterstand die de twee jaar geleden vooropgestelde ambities inzake groei en werkgelegenheid hebben opgelopen en op de manier waarop de Europese Unie als dusdanig deze ambities denkt na te komen. De tweede bedenking slaat op de vraag of de Europese Unie, en de landen van de eurozone in het bijzonder, in staat zijn om, in onderling overleg en door met elkaar samen te werken, maatregelen te nemen teneinde het gemiddelde tempo van de economische groei te verhogen en zo jobcreatie in de hand te werken.

---

⁴ Europese Raad van Lissabon, 23 en 24 maart 2000, *Conclusies van het voorzitterschap*, punt 6.

Gelet hierop zijn de sociale partners van oordeel dat op de bijzondere Europese Raad van Barcelona absoluut opnieuw moet worden onderstreept dat er de Unie veel aan gelegen is systematisch te ijveren voor een sterkere groei en een beter gewaarborgde werkgelegenheidsontwikkeling in Europa. Het is van groot belang dit signaal van vastberadenheid op het hoogste politieke niveau te geven om de strategie van Lissabon geloofwaardiger te maken, nu geredelijk kan worden aangenomen dat deze strategie haar conceptiefase is ontgroeid en haar actieve tenuitvoerleggings- en ijkingsfase is ingegaan. Het is belangrijk dat dit signaal ook uitdrukkelijk wordt gegeven in de conclusies die in Barcelona zullen worden goedgekeurd.

De sociale partners drukken tevens de wens uit dat de Europese Raad van Barcelona aanzet tot een reflectie over de ontwikkeling van de indicatoren die de optimale dosering van de policy-mix meten. Hierdoor zou de macro-economische dialoog, het specifieke coördinatieproces dat in Keulen op gang werd gebracht, betere resultaten kunnen opleveren, die dan in de dynamiek van de algemene procedure van Lissabon verwerkt kunnen worden.

De sociale partners verwijzen in dit verband naar het recente advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven over de verbetering van de werking van de macro-economische dialoog. Daarin wordt m.n. gesteld dat “een synthetische waarneming (van de policy-mix) momenteel onmogelijk is, (bij gebrek aan) de courante beschikbaarheid van en het gelijktijdig gebruik van indicatoren die de monetaire voorwaarden, de loonontwikkelingen op Europees niveau en in de lidstaten afzonderlijk, de schommelingen van de output gap en de tendens van de structurele begrotingsaldi weergeven”⁵.

2. De noodzaak van evenwicht en samenhang

In de eigenlijke tekst van haar mededeling vraagt de Europese Commissie aan de Europese Raad van Barcelona om “er zorg voor te dragen dat er op alle fronten – op economisch, sociaal en milieuterrein – vorderingen worden gemaakt met de strategie van Lissabon”. De Commissie onderstreept welbewust “dat deze terreinen elkaar versterken en dat slechts een geïntegreerde benadering waarborgt dat de Europese Unie aan de doelstelling van grote groei en volledige werkgelegenheid kan voldoen en duurzame ontwikkeling blijft nastreven”⁵.

De sociale partners herinneren eraan dat ze het zelf ook erg belangrijk vinden dat de strategie van Lissabon zichzelf trouw blijft en de drie bovengenoemde richtingen blijft volgen. Deze benadering wordt volgens hen ruimschoots gerechtvaardigd door de diverse wisselwerkingen en synergieën die mogelijk zijn tussen de verschillende polen van de strategie.

---

⁵ Doc. CRB 2001/850, 27 november 2001, blz. 5.

⁶ COM(2002)14, deel 3 : *Beleidsinitiatieven*.

Bijgevolg wensen de sociale partners dat in de verschillende bijdragen aan de Europese Raad van Barcelona evenveel belang wordt gesteld in alle actieterreinen waarop de strategie van Lissabon betrekking heeft. Dit betekent dat het concurrentievermogen van de Europese economie moet worden bevorderd en dat terzelfder tijd de sociale samenhang, de armoedebestrijding en de kwaliteit van de arbeid, aspecten die krachtens de conclusies van de Europese Raad van Laken mee tot de prioriteiten zijn gaan behoren, moeten worden versterkt.

De sociale partners pleiten er dan ook uitdrukkelijk voor dat de Europese Raad van Barcelona zijn actie getrouw afstemt op de lijn die de Europese Unie sinds de Europese Raad van Lissabon heeft uitgestippeld en waarvan het evenwicht onder het Belgische voorzitterschap resoluut werd bevestigd. Volgens hen moet deze zorg uiteraard tot uiting komen in de agenda en in de debatten van de Europese Raad. Maar ze moet ook zichtbaar zijn in een bijzondere inspanning voor coherentie op het vlak van de proefindicatoren die in Barcelona zullen worden gekozen uit de vele beschikbare structurele indicatoren en waarop de Europese Raad zijn conclusies zal baseren.

3. Behoeftte aan verduidelijking en transparantie

Worden de algemene beleidsimpulsen gegeven tijdens de lentebijeenkomsten van de Europese Raad, dan berust de praktische tenuitvoerlegging van de strategie van Lissabon op een aantal specifieke coördinatieprocessen die werden ingevoerd in Luxemburg (werkgelegenheidsrichtsnoeren), Cardiff (hervorming van de goederen-, diensten- en kapitaalmarkten), Keulen (macro-economische dialoog) en Laken (sociale insluiting). Deze processen kwamen bovenop het al oude instrument van multilateraal toezicht m.b.t. de grote richtsnoeren voor het economische beleid van de lidstaten en van de Gemeenschap.

Deze verschillende coördinatie-instrumenten vormen thans een hele structuur en er werd bepaald dat de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad hiervan in zekere zin het zwaartepunt vormt. In de praktijk zorgen de verscheidenheid van de instrumenten en de verschillen in de cyclus en de draagwijdte van de specifieke coördinatievormen⁶ er echter voor dat de eruit voortvloeiende belangrijkste boodschappen moeilijk te vatten zijn. De nuttigste verbanden die zouden kunnen worden gelegd tussen de grote terreinen van het economische en sociale beleid blijven vaak onopgemerkt, waardoor een goede uitvoering van de in Lissabon afgesproken strategie en het behalen van optimale resultaten in dit kader worden bemoeilijkt.

De sociale partners zijn van oordeel dat deze vaststelling ook in Barcelona moet worden gemaakt. De bedoeling hiervan moet zijn erop te wijzen hoe de economische en sociale "governance" van de Europese Unie kwalitatief hoogstaander en leesbaarder zou kunnen worden door te trachten de verschillende coördinatievormen ter ondersteuning van de strategie van Lissabon, zowel op Europees als op nationaal niveau, te verduidelijken, te synchroniseren en transparanter te maken.

---

⁷ Alle coördinatie-instrumenten hebben ook niet hetzelfde statuut. Alleen de grote richtsnoeren voor het economische beleid en de werkgelegenheidsrichtsnoeren zijn opgenomen in het *Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap* (resp. in art. 99 en 128).

Een betere governance van het beleid van de Europese Unie is precies een van thema's die aan bod zullen komen in het debat over de toekomst van de Unie.⁷ De bijeenkomst in Barcelona zou dan ook een uitgelezen moment zijn om dit onderwerp concreet en pragmatisch aan te kaarten. En dit zou ook het gepaste ogenblik zijn om eraan te herinneren dat alleen naar meer efficiëntie kan worden gestreefd als alle actoren die betrokken zijn bij de diverse vormen van sociaal-economische coördinatie hieraan regelmatig deelnemen. Dit betekent m.n. dat de sociale gesprekspartners, op alle niveaus – van het Europese tot het nationale niveau – en over alle – economische en sociale – kwesties waarvoor ze bevoegd zijn, moeten kunnen meepraten. In dit verband is de mededeling van de Europese Commissie niet expliciet genoeg.

De Belgische sociale partners, van hun kant, hebben al ruimschoots bewezen dat ze in staat zijn tegemoet te komen aan de strategische keuzes die de Europese Unie maakt en dat ze terzelfder tijd bij de tenuitvoerlegging van die keuzes ook zo veel mogelijk soepelheid in acht kunnen nemen om rekening te houden met de realiteit van de arbeidsmarkt, de noden van de sectoren, het concurrentievermogen van de ondernemingen en de zorgen van de werknemers. Dat bewijs hebben ze m.n. geleverd door het sluiten van het interprofessioneel akkoord van 22 december 2000 voor de periode 2001-2002.

De sociale partners van de CRB en van de NAR menen dan ook dat ze met recht en reden aan de vertegenwoordigers van België op de vergadering in Barcelona mogen vragen een houding aan te nemen die rekening houdt met een tweevoudige noodzakelijkheid.

Ten eerste moet, overeenkomstig de conclusies van Lissabon, van de inbreng van de sociale gesprekspartners nuttig gebruik worden gemaakt in alle specifieke coördinatieprocessen die de laatste jaren op Europees niveau werden ingevoerd. Met andere woorden, deze inbreng moet: (i) worden bevestigd in de richtsnoeren voor de werkgelegenheid, een proces dat al vrij sterk ontwikkeld, maar nog niet perfect is, (ii) worden ontwikkeld in de macro-economische dialoog, een proces dat zich feitelijk nog in een embryonaal stadium bevindt, en (iii) op gang worden gebracht in het proces van Cardiff, dat erg complex en weinig transparant is.

Ten tweede moeten de formele banden tussen de politieke beleidbepalers en de sociale partners voor wederzijdse raadpleging en voorlichting in België nauwer worden aangehaald. Dit zou tot stand kunnen komen op dezelfde basis als de contacten die sinds korte tijd bestaan tussen, enerzijds, de Belgische vertegenwoordiging in het Europese Comité voor Werkgelegenheid en het Comité voor Sociale Bescherming en, anderzijds, de sociale partners die zitting hebben in de Nationale Arbeidsraad. De Centrale Raad voor het Bedrijfsleven is vragende partij voor gelijkaardige contacten met de Belgische vertegenwoordigers in het Comité voor Economische Politiek, het Economisch en Sociaal Comité en de Raden Ecofin en Interne markt.

---

⁸ Cf. *Europese governance – Witboek*, doc. COM(2001)428, 25 juli 2001.

Op die manier moeten de belangrijkste kwesties die op de agenda van de grote Europese afspraken moeten staan, of het nu gaat om de voorjaarsbijeenkomsten van de Europese Raad, zoals die in Barcelona, of om de sociale topbijeenkomsten die onder impuls van het Belgische voorzitterschap regelmatig zullen worden belegd, beter worden afgebakend.

Tevens moet, nog altijd op nationaal niveau, ervoor worden gezorgd dat de sociale partners actief kunnen deelnemen aan de diverse processen van open coördinatie, inclusief het opstellen van de nationale actieplannen (NAP), aangaande de materies waarvoor ze bevoegd zijn.

B. OPMERKINGEN BETREFFENDE DE MEDEDELING VAN DE EUROPESE COMMISSIE

De raden formuleren de volgende opmerkingen over de essentiële aspecten van de mededeling van de Commissie in het licht van de drie prioriteiten die erin opgenomen zijn.

1. De vaststelling van het werkgelegenheidsbeleid voortzetten met een bijzondere nadruk op de actieve hervormingen van de arbeidsmarkt

a. Wat de doelstellingen van het werkgelegenheidsbeleid betreft

De raden wijzen erop dat hun actie steeds resoluut in de sfeer heeft gelegen van de nieuwe strategische doelstelling om van de Europese Unie tegen 2010 de meest dynamische, concurrerende en duurzame, op kennis gebaseerde economie te maken, die volledige werkgelegenheid en hechtere sociale samenhang zal kennen.

De raden hebben voorts akte genomen van de EU-doelstellingen die tijdens de Europese Raden van Lissabon en Stockholm op het vlak van de werkgelegenheidsgraad werden vastgesteld.

De verwezenlijking van deze doelstellingen, wat volgens de Europese Commissie 20 miljoen banen binnen de Europese Unie zou moeten opleveren, waarvan 11 à 12 miljoen voor vrouwen en 5 miljoen voor oudere werknemers, wordt bemoeilijkt door de tragere economische groei en vereist een sterke toename van de werkgelegenheidsintensiteit van de groei alsook van het gemiddelde groeipercentage.

De conjunctuurproblemen mogen dus geen afbreuk doen aan de algemene strategie van de Europese Unie als vastgesteld op de Europese Raad van Lissabon en aan de noodzaak om, in het kader van de processen van Luxemburg en Keulen, de inspanningen met het oog op meer en betere banen voort te zetten en te versterken.

Via de combinatie van diverse stimuli en maatregelen alsook via een beter opleidingsbeleid, moet de toegang tot of de terugkeer naar de arbeidsmarkt voor een zo groot mogelijk aantal personen in de hand worden gewerkt, met een bijzondere inspanning voor bepaalde doelgroepen zoals oudere werknemers, vrouwen en langdurig werklozen.

De raden menen evenwel dat bij de follow-up van dit beleid ook rekening moet worden gehouden met het tijdelijke fenomeen van een geringer aantal vacatures en met alle sociale gevolgen van het groter aantal sluitingen en herstructureringen van ondernemingen in de sectoren die het hardst door de economische crisis worden getroffen.

In dezelfde geest moeten de nationale doelstellingen die in het NAP werkgelegenheid zullen worden vastgesteld, volgens de raden ambitieus zijn, rekening houdend met de Belgische sociaal-economische context en de prognoses die in een zeer pragmatische geest kunnen worden gemaakt.

Ten slotte vormen een gelijke toegang tot de arbeidsmarkt en gelijke kansen voor mannen en vrouwen eveneens een fundamenteel element ter versterking van de doelstellingen van Lissabon en Stockholm. De raden bevestigen dat deze problematiek voor hen zeer belangrijk is en dat dienaangaande een proactieve houding moet worden aangenomen.

b. Wat het probleem van het actief ouder worden betreft

De raden zijn er zich ten volle van bewust dat de activiteitsgraad van de oudere werknemers in België, die één van de laagste in de Europese Unie is, moet worden opgetrokken om de algemene werkgelegenheidsgraad van de Europese Unie te verhogen door nieuwe en kwaliteitsvolle banen te scheppen.

Voor het bereiken van deze doelstelling zijn maatregelen en stimuli nodig die de werknemers van deze doelgroep ertoe aanzetten op de arbeidsmarkt te blijven of ernaar terug te keren. De sociale partners hebben in dit opzicht een ruime bijdrage geleverd door middel van een aantal voorstellen ter uitvoering van het centraal akkoord 1999-2000, waarvan de meeste werden omgezet in regelgevende en wetgevende teksten die binnenkort uitwerking zullen hebben. In het verlengde van deze demarche bevat het centraal akkoord 2001-2002 van 22 december 2000 opnieuw tal van bepalingen die op deze doelgroep gericht zijn.

Zoals de raden reeds hebben verduidelijkt, moet er bij de vaststelling van dit beleid evenwel rekening worden gehouden met de huidige ongunstige context voor het scheppen van banen, met de terugloop van het aantal banen in de sectoren die het hardst getroffen worden door de huidige vertraging van de economische activiteit alsook met de sociale gevolgen van deze situatie.

Volgens hen zouden de standpunten van de Europese Commissie dan ook enigszins genuanceerd moeten worden, vooral in het verslag betreffende de vergroting van de arbeidsparticipatie en de bevordering van beroepsactiviteit op oudere leeftijd⁸; dit verslag staat de systematische afschaffing van de vervroegde uittreding voor en loopt daarmee vooruit op de discussies die nog moeten plaatsvinden op nationaal niveau en in de sfeer van de autonomie van de sociale partners.

Volgens de raden gaat het hier andermaal om een probleem van dosering van economische en sociale beleidsmaatregelen die nauw met elkaar verweven zijn.

c. Wat de kwaliteit van de arbeid betreft

De raden herinneren eraan dat de Europese werkgelegenheidsstrategie niet enkel tot doel heeft meer banen te creëren maar ook tot betere banen te komen.

De strategie van Lissabon stoelt op een dynamiek die met name door een enorme inspanning op het vlak van opleiding zoveel mogelijk wil profiteren van de mogelijkheden van de nieuwe kennis- en informatietechnologie, om zo de algemene kwaliteit van de Europese banen te verhogen; dit moet leiden tot een betere concurrentiepositie van de Europese werknemers en een grotere productiviteitswinst om een sterke en stabiele groei en dus ook een grotere sociaal-economische samenhang binnen de Europese Unie te bewerkstelligen.

De kwaliteitsdimensie van het Europees werkgelegenheidsbeleid blijkt dan ook essentieel te zijn en de hoeksteen te vormen van de strategie van Lissabon in haar geheel. De Nationale Arbeidsraad heeft overigens in zijn advies nr. 1.369 van 19 september 2001 al gewezen op het belang dat moet uitgaan naar de kwaliteit van werk als vector van het concurrentievermogen van de ondernemingen, het welzijn van de werknemers en de sociale samenhang.

De raden dringen erop aan dat de regering in dit dossier een proactieve houding aanneemt en ervoor zorgt dat de Europese Raad van Barcelona de impuls voor een Europees beleid ter bevordering van de kwaliteit van de arbeid, wat één van de prioriteiten van het Belgische voorzitterschap was, doortrekt.

---

⁸ Door de Europese Raad van Stockholm verlangd verslag : "Vergroting van de arbeidsparticipatie en bevordering van beroepsactiviteit op oudere leeftijd, COM (2002) 9 definitief van 24.01.2002.

Volgens de raden moet in Barcelona meer bepaald het signaal worden gegeven dat de werkzaamheden met het oog op de vaststelling van een volledige set van indicatoren inzake de kwaliteit van de arbeid, voortgezet moeten worden.

Het thema van het levenslang leren, dat overigens wordt behandeld in een document van de Europese Commissie⁹, zou nieuw leven moeten worden ingeblazen en de aandacht zou vooral ook moeten uitgaan naar de aspecten die verband houden met permanente vorming en erkenning van vaardigheden als een middel ter bevordering van de kwaliteit en verbetering van de beroepsmobiliteit.

d. Wat het tijdschema betreft

De raden nemen met belangstelling kennis van het voorstel dat op dit ogenblik op Europees niveau voorligt, om het tijdschema van het werkgelegenheidsproces van Luxemburg te laten samenvallen met het tijdschema van de GREB's en de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad (sociale top).

Als deze hervorming wordt aangenomen, moet er volgens hen wel op worden toegezien dat het autonome karakter van de verschillende processen en dus van de werkgelegenheidsstrategie in de praktijk behouden blijft.

Dit betekent vooral dat de Raad Ecofin de bijdrage van de Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid echt integreert in de GREB's en zo zijn coördinerende rol op een eerste niveau speelt, terwijl de voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad op het hoogste niveau zorgt voor de dosering van de instrumenten om een evenwicht tot stand te brengen en de samenhang van de strategie in al haar aspecten te waarborgen.

2. Het onderling verbinden van Europa en de markten door verdere hervormingen en de aanleg van de ontbrekende verbindingen in de voornaamste netwerkindustrieën en de bespoediging van de integratie van de financiële markten

a. De netwerkindustrieën

Wat de liberalisering van de netwerkindustrieën betreft, nemen de raden akte van het voorname van het Spaanse voorzitterschap en van de Europese Commissie om de openstelling en de onderlinge verbinding van de nationale markten te bespoedigen. Dat zal allicht positieve gevolgen hebben en zal m.n. leiden tot het ontstaan van nieuwe operatoren, een betere kwaliteit van het dienstenaanbod, nieuwe activiteiten en prijsdalingen ten gunste van de consumenten en de ondernemingen.

---

¹⁰ Actieplan van de Europese Commissie voor vaardigheden en mobiliteit, COM (2002) 72 definitief van 08.02.2002.

De raden wensen te onderstrepen dat er, om deze verwachte effecten tot stand te zien komen, eerst een onafhankelijk en transparant beheer nodig is vanwege de instanties die deze verschillende markten moeten reguleren en controleren. Het komt er ook op aan de onderlinge werk- en hanteerbaarheid te bevorderen en te zorgen dat de netwerken op Europees niveau toegankelijk zijn door de technische en veiligheidsnormen te harmoniseren, met inachtneming van de verplichtingen inzake openbare dienstverlening. Ten slotte moet er rekening worden gehouden met de sociale gevolgen van de herstructureringen die in de netwerkindustrieën mogen worden verwacht, om de werknemers van de sector afdoend te begeleiden.

De raden wijzen nogmaals op het belang van het fiscale aspect (milieufiscaliteit, accijnzen, vennootschapsbelastingen enz.), van de financiering van bepaalde aspecten van de universele dienstverlening en van de verplichtingen inzake openbare dienstverlening bij de vaststelling van sommige prijzen van producten en diensten van de netwerkindustrieën. Zonder sterkere Europese coördinatie kunnen deze elementen aanleiding geven tot, naar gelang van het geval, concurrentiescheefftrekkingen voor de ondernemingen, belastingverlagingen om concurrentieredenen die nadelig zijn voor de overheidsfinanciën, of ook sociale uitsluiting.

b. De financiële markten

De verdere verdieping van de interne markt en de bevordering van nieuwe activiteiten moeten steunen op goedpresterende en eengemaakte financiële markten.

De raden merken op dat de Europese Unie een uitvoerig actieplan heeft vastgesteld over de financiële diensten, waaraan nauwgezette termijnen werden verbonden. Om de financiële markten te kunnen integreren, moeten deze termijnen worden nageleefd. De overeenstemming die onlangs in het Europese Parlement werd bereikt over het verslag-Lamfalussy, dat op de top van Stockholm werd goedgekeurd, maakt het nu mogelijk de in het actieplan voorgeschreven maatregelen daadwerkelijk uit te voeren. Maar de raden merken op dat de aanbevelingen van het verslag-Lamfalussy alleen betrekking hebben op de wetgevende en regelgevende instrumenten van de markten van de roerende waarden. Voor de markt van de detaillendiensten en de fiscaliteit bijvoorbeeld – terreinen die nochtans van essentieel belang zijn om te komen tot een echte geïntegreerde Europese financiële markt, die oneerlijke of fiscale concurrentiescheefftrekkingen tot een minimum beperken en die de fiscale belemmeringen voor de grensoverschrijdende activiteit van de ondernemingen opheffen – blijft er echter nog een lang weg af te leggen.

3. Grotere investeringen in kennis om ook in de toekomst concurrentievermogen en arbeidsplaatsen te kunnen garanderen

Sinds de buitengewone Raad van Lissabon behoort innovatie mee tot de strategische prioriteiten van de Europese Unie.

In het gemeenschappelijk advies van de NAR en de CRB van juni 2000 over de informatiemaatschappij onderstrepen de raden m.n. het belang van voluntaristische actie om de nieuwe technologieën en de innovatie een zo groot mogelijke bijdrage te laten leveren tot de economische groei, de werkgelegenheid en de sociale integratie. In een context van wereldwijd toegenomen concurrentie kan innovatie ook het concurrentievermogen helpen ondersteunen. Op macro-economisch vlak verhogen de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling de voorraad van wetenschappelijke ideeën en de structurele concurrentiekracht van een economie. De snellere kennis- en innovatievergaring en de vele nieuwe activiteiten die eruit voortvloeien zijn factoren waarmee voor de verbetering van het algemeen welzijn rekening moet worden gehouden. De raden wijzen er echter op dat de onzekerheid en de complexiteit waarmee de snelle technologische veranderingen gepaard gaan nieuwe gevaren voor kwetsbaarheid en uitsluiting in het leven roepen. Deze nieuwe gevaren vergen gepaste antwoorden om, enerzijds, iedereen in staat te stellen zich in de maatschappij te integreren en, anderzijds, degenen te beschermen die, voorlopig of voor langere tijd, uit die maatschappij worden uitgesloten.

De raden merken op dat de op kennis en knowhow steunende bedrijfstakken wereldwijd een snelle ontwikkeling kennen, zowel op het vlak van toegevoegde waarde als van nieuwe jobs. Ze merken ook op dat de ijkingsstudies van de Europese Commissie over de uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling uitwijzen dat deze uitgaven in de Verenigde Staten eenderde hoger liggen dan in de Europese Unie. Het uitgavenpeil inzake O&O verklaart automatisch de resultaten m.b.t. het aantal octrooiaanvragen. Ook op dit vlak hinkt Europa achterop in vergelijking met Japan en de Verenigde Staten. Een andere reden voor deze achterstand van Europa is het lage niveau van de samenwerkingsverbanden en van de technologieoverdracht tussen de onderzoeksinstituten en de ondernemingen. Er is in het algemeen gebleken dat het statuut van wetenschappelijk onderzoek, van de vorsers en van de onderzoekscentra in Europa minder via commerciële kanalen naar waarde wordt geschat. Wat de gevolgen voor de dynamiek van het ontstaan van nieuwe activiteiten betreft, merken de raden op dat er een nauw verband bestaat tussen de plaats waar het onderzoek wordt gevoerd en de plaats waar het concreet wordt toegepast. Onderzoek en ontwikkeling is, meer bepaald voor kleine landen zoals België, ook van doorslaggevend belang voor de mate waarin het wereldwijde innovatieaanbod kan worden benut.

De raden pleiten dan ook voor meer inspanningen en initiatieven ter verhoging van het onderzoekspotentieel in de ondernemingen en in de onderzoekcentra die met openbare middelen worden gefinancierd en die de economische operatoren en de onderzoekcentra aanmoedigen om ten volle deel te nemen aan de nationale en Europese programma's voor wetenschappelijk onderzoek.

De raden onderstrepen nogmaals hun herhaalde aanbevelingen aan het adres van de overheid om, d.m.v. gepaste maatregelen, het ondernemersschap, de administratieve vereenvoudiging, de basisopleiding, de verspreiding van nieuwe bruikbare kennisvormen en een voldoende juridische bescherming van innovatie, m.n. door de invoering van een Gemeenschapsoctrooi, te bevorderen.

Deze zorg m.b.t. een voldoende bescherming van de intellectuele-eigendomsrechten heeft de CRB al regelmatig te kennen gegeven.¹⁰ Meer bepaald in het advies van 18 oktober 2001 betreffende de WHO-onderhandelingen in Doha bevelen de sociale partners een kader aan dat zorgt voor evenwicht tussen de stimulansen voor innovatie en de toegang voor de volksgezondheid tot de vruchten van het onderzoek.

In opvolging van de top van Lissabon werd in Santa Maria de Feira het Charter van de Kleine Onderneming goedgekeurd. Op de top van Barcelona presenteert de Commissie haar voortgangsrapport.

Gelet op het belang van de kleine onderneming, ook wat het scheppen van banen betreft, dient de Commissie een operationeel meerjarenplan voor de kleine onderneming op te stellen met acties en maatregelen zowel op het niveau van de lidstaten als dat van de Gemeenschap. Dit plan is noodzakelijk voor een effectieve en doelmatige inwerkingtreding van het charter.

Dergelijke initiatieven zouden, in combinatie met een beheerste kostenontwikkeling, het opzetten van nieuwe activiteiten en, bijgevolg, het scheppen van nieuwe banen in de Europese Unie in de hand werken en de structurele leegloop van welbepaalde kwalificaties naar het buitenland aanzienlijk afremmen. Bovendien verheugt het de raden dat tal van Europese instellingen en beleids-terreinen, waaronder de Europese Investeringsbank, het Europese Investeringsfonds en het zesde kaderprogramma voor onderzoek, voortaan allicht meer oog zullen hebben voor de specifieke eigenschappen van de kmo's en voor de fundamentele innovatiedimensie. Ze stemmen ook in met de conclusies van de Raad Industrie van december 2001, die erop neerkomen dat bij het uitstippelen van kwantitatieve doelstellingen op het vlak van het ondernemingsbeleid, de bedrijfsomgeving en de uitwisseling van goede praktijken beter moet worden samengewerkt en dat er een grondiger debat moet worden gevoerd over de impact van de e-economy.

---

¹¹ Advies van 28 augustus 1996 over de nieuwe terreinen van de liberalisering van de handel in het vooruitzicht van de ministerconferentie van Singapore, advies van 15 september 1999 over de nieuwe onderhandelingscyclus van de WHO in het vooruitzicht van de ministerconferentie van Seattle en advies van 18 oktober 2001 in het vooruitzicht van de ministerconferentie van Doha.

Er moet ook rekening worden gehouden met het feit dat de tegenvallende economische groei in 2001 en 2002 niet bevorderlijk is voor een snellere invoering van nieuwe en meer innovatieve productietechnieken en producten. In dit verband moet worden herinnerd aan het advies dat de CRB op 16 maart 2000 uitbracht over de optimale dosering van de verschillende instrumenten van het economisch beleid en waarin de raad "het van het grootste belang acht dat de bevoegde autoriteiten het vraagstuk van de economische beleidsmix als een geheel benaderen" en dat "een maximaal evenwicht moet worden nagestreefd tussen het monetair beleid, het begrotingsbeleid en het loonbeleid terwijl binnen het structureel beleid de hervormingen op het gebied van technologische vernieuwing, technologische ontwikkeling, mededinging, de goederen- en dienstenmarkt, de werking van de arbeidsmarkt, menselijk kapitaal, infrastructuur, zo goed mogelijk op elkaar moeten inspelen".
